Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. | ЧИСЛО 213. | ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ВТОРОК, 13-го ВЕРЕСНЯ 1921. | VOL. XXIX. | No. 213. | JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, SEPTEMBER 13, 1921. | THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

ВЕЛИКА ПОВІНЬ В ТЕКСАС

ДЕСЯТКИ ЛЮДИЙ ПОГИБЛИ У ВОДАХ ТРОХ РІК.

САН АНТОНІЮ, Тексас, 10. вересня. — Велика повінь трох рік спричинила в сім стейті велику шкоду. Найбільше потерпіло таки отсе місто, в котрім кілька улиць зовсім зметено филями зібраних річок. В південній части міста води попідносили доми з фундаментів і позносили їх на купу. Вся середна частина міста, осередок бизнесу міста, залятий глибокою водою, яка в деяких домах стоїть на вісім стіп завглибшки. Вся полуднева частина міста залята також, а тисячі Мексиканців, що тут мешкають, лишилося без даху над головою.

Зеркало води розтягається на кілька миль. По берегах потоків лежить падлина потоплених звірят. Межи затопленими будинками находяться школи, шпиталі, уряди міські, поліційні і пожарні, церкви, крамниці. Весь рух в місті задержаний.

ПОВІНЬ ПОЧАЛАСЯ В НОЧИ.

Такі сцени представляє Сан Антоніо ранком. Як виглядало місто в ночи, коли зібрані води рік влетіли в місто, валили мости, входили до домів, топили жінок, дітий, мущин, сього ніхто описати не годен. Матери потратили діти і мов божевільні гнали водами, кричучи за ними. Жовніри і цивільні люди кидалися у воду, щоби помагати нещасним матерям відшукувати своїх дітий.

Причиною повени був хмаролом, що мав місце у пятницю вечером коло осьмої години. Злива тревала довший час, і через те богато людий пішло скоро спати, не могучи вийти з дому. Се мало бути головною причиною величини нещастя, яке певно потягнуло за собою богато жертв в людях. Коли люди пробудилися в ночи від гуку води, филі рік уже наповнили доми і відтяли їм дорогу до відвороту на безпечне місце. Люди, що бачили перший наплив води, розказують, що вода ішла високим гребенем, замітаючи зі собою вози, автомобілі, огорожі, будинки, і все живе, що стрінула на своїй дорозі. Ніякий чоловік не міг опертися ударови филь.

З приходом ранку почалася зорганізована ратункова акція. Поліція, організації сестер милосердя, добровільні організації, зорганізовані на борзі, клюби почали ратункову роботу, яка вимагала напруження сил усіх вратованих людий. Вода несла тіла потоплених людий, які треба було виловлювати і доставляти до трупарні, де приходили їх розпізнавати. Число жертв подають ріжно, притім, очевидно, ходять ріжні фантастичні чуки.

МЕЙОР МІСТА КАЖЕ, ЩО ПОГИБЛО МЕНЧЕ ЯК 50 ЛЮДИЙ.

САН АНТОНІО, 11. вересня. — О. Б. Блек, мейор міста, видав публичну заяву, в котрій каже, що стан Сан Антоніо є страшний. В повени погибло менче, як 50 людий. Шкода маєткова виносить коло три міліони долярів. Місто не потребує зовнішної помочи і дасть собі раду само. За два дни, як каже мейор, життє в місті буде іти нормальним тором.

Ліста погибших підчас повени людий, яку зіставлено до суботи вечером, виносить 47. Досі однак не найдено ще коло 250 людий, а комішенер поліції каже, що 300. Велику частину сих людий сподіються найти пізнійше, але все таки побоюються, що богато з них могло потонути, а вода занесла їх долі рікою, де їх прикрила намулом.

АКЦІЯ ПІВДЕННОГО ЖІНОЦТВА ПРОТИ ЛІНЧІВ.

АТЛАНТА, Джорджія, 10. вересня. — Спеціяльна секція Джорджійського Стейтового Комітету для Межирасової Кооперації видала публичну заяву проти лінчовання Муринів.

Заява осуджує острими словами тих усіх, що беруть в свої руки виконуванне справедливости, щоби буцімто хоронити біле жіноцтво перед нападами зі сторони мущин чорної раси. Заява каже, що таке каранне злочину є ще більшим злочином, як той, який воно має карати; воно дає нагоду для всяких диких виступів товпи, воно деправує суспільність, ширить дикість серед громадянства.

Заяву ухвалено на зборах організації, а підписали її ряд визначних жінок з полудневих стейтів.

24 ОСІБ ПОГИБЛО ЧЕРЕЗ ЗАЛОМАННЄ МОСТА

ЧЕСТЕР, ПА., 10. вересня. — Двайцять чотири особи мали погибнути у водах ріки, як коло семої години вечером заломився міст на третій вулиці в сім місті.

На мості зібралася велика товпа цікавих, щоби приглядатися виловлюванню тіла пятьлітного хлопця, що потонув в ріці. Хлопчина підчас забави на березі ріки впав у воду межи лодки, привязані до берега. Хто побачив се і заалярмував поліцію, яка прийшла зараз і почала глядати за тілом. На березі ріки і на мості зібралося богато людий, щоби приглядатися пошукуванням поліції. Межи ними було богато материй, побоюючися, що се їх дитина утонула. Міст не видержав за великого тягару і завалився, а вся маса мущин, женщин і дітий опинилася у воді, що в тім місци має 15 стіп глибокости.

Інжиніри кажуть, що причиною випадку була слаба будова мосту; міст не був сповнив пробами.

ЯК ВОЮВАЛИ ЧЕРВОНІ ІНДІЯНИ

Один американський учений написав недавно книжку про те, як воювали у світовій війні червоно-скірі американські Індіяни. Цего напівдикого лісового племени було перед відкриттям Америки 1 міліон 200 тисяч а до нині лишилося вже лише 332 тисячі. Так вигубили їх білі люде, здобуваючи від них американські степи і ліси. У світовій війні боролося на француськім фронті 17 тисяч Індіян; деякі з тих червоноскірих доказували надлюдських діл. Прим. один відібрав Німцям кілька скорострілів і сам держався на позиції через чотири дни та взяв 171 Німців в полон. Другий переплив ріку Мозу і серед граду куль заложив на неприятельськім боці кабель під понтони. Його зачислили Французи до „сотки найхоробрійших" і надгородили. Пригадується нам при тім, що й наші люде гинули і відзначилися по всяких фронтах за чужу шкіру, лакомлячися на марний срібний чи золотий

ЖИВИЙ СМОЛОСКИП.

В Яблонівці, повіт Камінка струмілова, 8 літна дівчинка Анна Семенович наблизилася так до кухні, що її суконка займилася вогнем. В одній хвилині дівчинка станула в полуміних і попеклася так сильно, що нема тепер надії утримати її при життю.

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

В 6 ч. подали ми проект чеської земельної реформи. Тепер подаємо ще дещо нового. Розпарцельована має бути кожда земельна власність, що виносить більше як 150 гектарів ріллі і 100 гектарів ліса. Ціна за ґрунт установленна така, яка була в Чехах в 1915 р. Парцелювати мається не лише орне поле але й ліси. Доси установлено вже листу маєтків, які мається в найблищім асі вивласнити. Є їх в цілій Чехословаччині до 1200. Між иншими є там добра графа Потоцького, графа Черніна (бувшого авст. міністра), князів Шварценберґів, добра кляшторів і епископські та маєтки мадярських графів.

ДИКУНИ.

Жив собі в громаді Вепш живецкого повіту 56 літний Мазур Юрас. Повдовів і все своє майно записав своїй дочці. Та забажалося ще старому жінки і то молодої — і оженився. Молода дівчина пішла за нього, думаючи, що він запише їй своє добро. Та довідалася по шлюбі, що майнон записане дочці і втікла від старого. Прогнала його і його рідна дочка з хати. Старий попав у розпуку, поранив ножем свою дочку, а жінку зарізав в хаті її родичів. Сам повісився на ремени в саді. Збіглися Мазури з цілого села та стали розривати між себе його убрання, бо вірять, що кусник лаха з повішеника щастя приносить. Потім всадили трупа до гори плечима в домовину і прибили 10-цалевим цвяхом через плечі до дна, щоби „не ходив по ночах". Вбили також один короткий цвях в голову. От вам і вища культура!

ЗДЕМОБІЛІЗОВАНИЙ САПЕР ВОЮЄ ДАЛІ.

Сапера Щепаньского пустили в липни з війська і він приїхав 4. серпня до Борислава, шукати роботи. Та якої роботи — можна бачити з того, як він почав „працювати". Стрінувся тут зі своїм давним знакомим Мацовічом, який запросив товариша Щепаньского на пиво. При пiятиці признався Мацовіч, що добре йому ведеться, має гроші, приміром тепер має коло себе 24 тисячі марок. Намотав собі це на ус сапер Щепаньскі і коли вийшли оба з шинку то він так Мацовічови „відвдячився" за гостину, що того знайшли люде на другий день мертвого і без гроший. Сапер втік.

КРАДІЖ В РУДНИКАХ.

Дня 1. серпня украденон в селі Рудниках, біля Миколаєва коло Львова, у господаря Федя Прендоти пару коней вартости 200.000 мп. Через кілька днів вирубали злодії бур в домі молодшого Прендотя і викрали весь його дорібок. Прендота удався дорібок. Прендота удався до Львова і тут пізнав свої річи в хвилині як паскарі перепродували їх. Злодія арештовано і цей видав своїх спільників Шумлянського і Данилева. При ревізії найденон у них 27.000 марок. Жандарм Микитин викрив криївку цих бандитів, де вони переховували оружя.

„ПІДМІНЕНЕ".

„Підмінчем" або „підміненим" називають у нас такі діти, що дуже кричать і своєю зухвалістю даються родичам взнаки. Ніби то його „злий дух" обміняв. Та що сказалаби мати, колиби їй — не дай Господи — вродилося таке „підмінче!" як одній жінці — мазурці коло Кракова. Замісць голови має дитина якусь невиразну масу мяса, що має тільки виразні вуха; чола не має, губи маленько протяті, а по середині одно око, і сліпе. Ссати воно не може, лікарі кормлять його штучно і дивуються, звідки в нього береться більша сила як у звичайної дитини.

ГОРЯТЬ ЛІСИ.

В наслідок посухи богато лісів запалилося і горять. В Швеції горів ліс 14 днів, спричинюючи міліярдову шкоду. І в нашій Гуцульщині вибухли пожари лісів. Недавно згоріло в Ворохті кількадесять морґів ліса. Пожежа тліла 5 днів і ніхто ні пальцем не рушив, щоби гасити, аж на щастя упав дощ і згасив її. В неділю 17. липня став горіти ліс у Татарові і не знати, чи вже його хто погасив.

ДІМ ЗАРАТУСТРИ.

Прихильники парської віри збудували собі в Лондоні дім, присвячений пророкови сеї віри Заратустрі. Сей дім, недавно освячений, має бути европейським осередком для всіх парсів: тут відбуватимуться конґреси й свята, тут будуть книгозбірні й наукові курси. Осібне номешканне є для богослужень, і також для цвинтаря призначено чимало місця.

СПОДІВАЮТЬСЯ, ЩО АЙРИСЬКІ САМОСТІЙНИКИ ПОЇДУТЬ НА ПЕРЕГОВОРИ З ВЕЛИКОЮ БРИТАНІЄЮ.

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 11. вересня. — Тут панує загально мировий настрій. Сподіваються, що кабінет айриського революційного правительства („дайл ейреанн") прийме запрошенне британського премієра Ллойда Джорджа і вишле своїх повновласників на 20. с. м. до Інвернес, в Шотляндії, на переговори з британським правительством.

„ПАСИВНИЙ ОПІР УКРАЇНЦІВ ПРОТИ ВІЙСКОВОЇ СЛУЖБИ".

Під таким заголовком „Газета Поранна" з 12. ц. м. пише: „Розпорядком міністерства військових справ з 30. червня заряджено, що всі урядники річипосполитої польської української, німецької, та жидівської національности, замешкалі на території Східної Галичини, є обовязані о військової служби, бо через вступлення до державної служби набули польське горожанство. Супроти цього політичні власти видали зарядження, що всі урядники тих національностий, уроджені в рр. 1885—1902 мають ставитися до військового перегляду в часі від 25. липня до 16. серпня ц. р. Хоча визначений до перегляду термін уже кінчиться, перед поборовою комісією ніхто зобовязаних не явився, одначе виконують далі урядничу службу. Українці зразу наміряли резиґнувати з посад, але на зазив преси, покликуючоїся на внесений протест, полишилися на своїх становищах".

ГОРЕ КИЇВСЬКОЇ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

Нові втікачі з Київа оповідають про страшний стан, в якому найшовся під більшевицькою владою многострадальний Київ Голод, яким страждає ціле населення, особливо донікає інтеліґенції. Пожалування гідним є положення університетських професорів. Так пр. проф. історії мистецтва Павлуцький служить приказчиком в одному з консумів. Проф. Олександер Грушевський вмирає з голоду. Проф. Середнявського, який перервав свої виклади, найшли студенти на кватирі умираючим з голоду. З голоду помер приват доцент Кочубей. Цілий ряд учених і професорів, що з голоду ледви підносять свої ноги, арештовано за... „кнтрреволюцію".

ПРИПИНЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ І РОСІЇ.

Часописи доносять, що від дня 1. липня ц. р. польські власти не будуть перепускати через границю виселенців і еміґрантів з радянської України і Росії. Натомісць буде отворено 14 граничних місць для перепущення польських горожан що вертають з В. Ураїни і Росії. В звязку з цим польське міністерство для закордонних справ поручило, аби усі виселенці і новоприбувші еміґранти зареєструвалися в реченци від 23. до 30. ц. м.

ІЗ ЗБОРУ ЛІҐИ НАРОДІВ

БРИТІЙСЬКИЙ ДЕЛЕҐАТ, АРТУР ДЖ. БАЛФОР, КАЖЕ, ЩО У СВІТІ НЕ БУДЕ МИРА І ДОБРА, ПОКИ ВСІ ДЕРЖАВИ НЕ БУДУТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ЛІҐИ НАРОДІВ, І ПОКИ НЕ ПРИЙДЕ ДО ЗАГАЛЬНОГО РОЗОРУЖЕННЯ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 10. вересня. — Сьогодня виголосив на сесії Збору Ліґи Народів довшу промову голова британської делеґації Артур Дж. Балфор. Він говорив про потребу загального порозуміння і про значінне Ліґи Народів для світового мира, заявляючи, що праця Ліґи Народів буде досі безуспішно, поки в ній не будуть великі держави, безперечно розуміючи Америку, Німеччину і Росію.

Балфор м. і. так говорив:

„Я жалую, як і всі ми жалуємо, що наші надії сперед двох або трох років на зменьшенне тягарів для приготовань до війни не здійснились. Сі тягарі висять як млинський камінь на шиї світа і здержують господарське відродженне народів. Вправді зроблено деякий поступ в сьому напрямі, особливо в Середній Европі, але се не завдяки Лізі Народів тільки ріжним мировим договорам.

„Одначе я не нарікаю на Ліґу Народів, що сі надії не сповнились. Розоруженне то тяжка річ, особливо у світі, де заколоти ще не покінчені. Чи можемо нині глянути кругом світа і сказати, що він вільний від воен і чуток про війни? Така щаслива хвиля може прийти, але вона ще не прийшла. І нині для Ліґи Народів, або і когонебудь іншого, тяжко братись до справи розоруження, коли світ в души не є настроєний мирово.

„Кромі того треба ще дещо сказати. Коли укладано конституцію Ліґи Народів, ми надіялись, що всі народи світа будуть до неї належати. Але сі надії досі не сповнились.

„Як можна говорити про загальне розоруженне, коли деякі великі держави не належать до Ліґи? І коли фабрики оружя є в тих державах, що не належать до Ліґи?

„Ліґа Народів усе мати-ме звязані руки, поки до неї не будуть належати всі держави. Але кождий нехай спитається, хто заступив би Ліґу Народів, якби її не було?"

Потім промовляв делеґат Австрії, ґраф Менсдорф. Його промова викликала особливо зацікавленне, з причини, що се перша промова в Лізі „ворога" аліянтів.

Ґраф Менсдорф говорив по француськи. Він апелював у справі фінансової помочі для австрійської республіки для відбудови австрійського промислу. Він казав, що Ліґа Народів не дала обіцяної помочі, а Злучені Держави навіть не відповіли на просьбу аліянтів, щоби відложили на 20 літ своє домаганнє о зворот $20,000,000, які позичили Австрії на поживу.

Він заявив, що австрійський нарід не може перевести промислової відбудови без чужої помочі, бо Австрія тепер відтята від природних скарбів, які перше мала, а до того і досі терпить ще через наслідки війни і недостачу поживи.

Потім забрав слово делеґат Югославії, Спаляйковіч, котрий дуже остро і горячково накинувся на малу державу Альбанію. Він сказав, що Альбанія не мала ніколи і тепер не має жадних границь, отже Сербія не могла їх нарушити. Він додав, що Альбанія не повинна була бути принята до Ліґи Народів.

Ся промова югославянського делеґата зробила немиле враженнє на всіх присутних членів Збору.

Президент Збору Ліґи Народів, ван Карнебек, дав Спаляйковічеви упімненне за різкі слова, а опісля ще вдруге забрав слово британський делеґат Артур Дж. Балфор. Він сказав, що Спаляйковіч нічого не осягне відсвіжуваннем давніх ран і спорів на Балкані.

ГАБСБУРҐИ ПРОЦЕСУЮТЬСЯ ЗА МАЄТКИ В ДАВНІХ КРАЯХ АВСТРІЇ.

ПАРИЖ, 11. вересня. — Вчера підписано тут умову між великим американським синдикатом і австрійським архикнязем Фридрихом та його родиною, на основі якої той синдикат переняв на себе всі посілости архикнязя і його родини в ріжних краях бувшої австрійської держави.

Ті посілости обіймають сталеві фабрики і копальні в Тешені, на Шлеску, а також ліси, які тягнуться милями в нових республіках, що повстали по розборі старої австрійської монархії. Крім того ті посілости обіймають теж всякі доми, палати, а навіть музей „Альбертіна" у Відні, який має 1,000,000 річий артистичного та історичного значіння. Загалом всі посілости представляють вартість $200,000,000.

Нові республіки узяли ті посілости, кажучи, що се була власність пануючого дому Габсбурґів, одначе архикнязь Фридрих каже, що він не був пануючим і се його і його родини приватна власність.

Умову підписав звісний нюйорський адвокат Самуїл Унтермаєр. До синдикату належать: Чарлз Г. Сабін, Лїонард Реплоґл, Френк А. Монсі, Томас Дж. Фелдер, Виллієм А. Ґонналд і Луис Теврілон.

АВСТРІЙСЬКО-УГОРСЬКА ВІЙНА.

ВІДЕНЬ, 11. вересня. — Правильні угорські (мадярські) війска заняли округ Бурґенлянд, який на підставі мирового договору з Тріянон Угорщина мала опорожнити і передати Австрії (се округ з німецьким населеннем).

Населенне з Бурґенлянду втікає до сусідних австрійських місцевостий.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays.
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТЕСТИ ДО ЛІҐИ НАРОДІВ.

АМЕРИКАНСЬКІ І КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ, ВИКОРИСТАЙТЕ ХВИЛЮ І НАГОДУ, ЩОБ ПОМОГТИ ВАШИМ БРАТЯМ І СЕСТРАМ В РІДНОМУ КРАЮ!

З уваги, що сесія Збору Ліґи Народів має скінчитися ще сього місяця, ті українські орґанізації в Злучених Державах і в Канаді, котрі мали намір вислати протести проти продовжування польської окупації Східної Галичини, добре зроблять, коли вишлють такі протести, хотяйби лиш дуже короткі, але зараз телеґрафічною дорогою.

Протести письменні можуть прийти вже запізно для спонукання постанов Збору Ліґи Народів у справі Східної Галичини, але телеґрафічні, вислані сього тижня, можуть наспіти ще в саму пору.

Всі телеґрами просимо також присилати до „Свободи" для поміщення.

Телеґрами можна адресувати так:

Dr. VAN KARNEBEEK, President Assembly League of Nations,
Geneve, Switzerland.

ЗАМІТКА. — Каблеґрами можна також посилати по зниженій ціні, а саме за половину ціни (діферд гаф рейт) або навіть яко каблеві листи (кейбел леттерс). Ріжниця в доставі каблеґрами є всего яких 24 години, а в ціні велика.

ҐАЗЕТА КЕРЕНСЬКОГО ПРО ГАЛИЧИНУ.

Дневник „Голос Россіи", який видає в Празі група російських соціялістів-революціонерів під проводом Александра Ф. Керенського, помістив дня 28. липня с. р. статтю п. З. „Східна Галичина, Польща і аліянти", в якій обговорює звісну відповідь Ллойда Джорджа на запит лорда Роберта Сесила в палаті громад (парляменті) в справі Східної Галичини.

В сій статті „Голос Россіи" пише:

„Сеї відповіди Ллойда Джорджа не можна назвати інакше як самообжалованнем аліянтів. Минуло два роки від того часу, коли Найвисша Рада, замісць примусити Польщу заключити мир з правительством Західної України, помогла Польщі окупувати сей край оружною силою. Дня 25. червня, 1919, аліянти святочно „забезпечували" населенню Західної України право самоозначення. Відтоді Східною Галичиною управляють і досі польські власти. Вони відносяться до сього краю, якого державна приналежність має щойно бути вирішеною, як до своєї власности. Вони всіми средствами переслідують Українців, щоби забезпечити собі симпатії польської меньшости; стараються витіснити український елемент із сільського господарства і замінити його польськими кольоністами. Все те знають дуже добре аліянти і потвердили устами Ллойда Джорджа, та мимо того вони не поробили ніяких заходів, щоби освободити сей нещасний край. Аліянти мабуть будуть ждати так довго, поки Польща винищенням Українців зробить безпредметовим всякий плебісцит. Оттак виглядає „справедливість", котру мирова конференція проголосила всім націям."

НАВІТЬ ДОВІРОЧНІ ЗБОРИ ПІД ПОЛЬСЬКИМ НАЇЗДОМ ЗАБОРОНЕНІ.

Львівський дневник „Український Вістник" доносить:

Супроти заборони прилюдного віча, яке мало відбутися 31. липня с. р. в актуальних для украяїнського населення справах, Управа української народньої трудової партії вирішила скликати на неділю, 14. серпня довірочні збори в тихсамих справах. Одначе й ті збори заборонила Дирекція поліції. Дотична заборона звучить дослівно:

Президія Дирекції Поліції у Львові.

Ч. 3259 пр. 21. Львів, 12. серпня 1921.

До Панів
Д-ра Володимира Бачинського і
Федя Федорцева на руки першого
у Львові.

Дирекція поліції не приймає до відома донесення Панів про скликанне на день 14. с. м. о год. 11.30 в полудне в салі „Народнього Дому" публичних зборів з дневним порядком: 1) наше політичне положення під теперішню хвилю, 2) дискусія, 3) переслідування українських гуманітарних інституцій через польські окупаційні власти ,4) дискусія — і на підставі приписів § 6 б. закона з 5 5 1869 д. з. д. ч. 66. заказує відбуття сих зборів тому, що, — як каже з дневного порядку виходить — тенденція сих зборів була би звернена проти польської держави.

О тім повідомляється Панів з тим, що проти тому заказови прислугує Панам право внесення рекурсу до Намісництва протягом 14 днів від дня доручення сеї резолюції.

Директор Поліції:
REINLENDER.

ЯК ПОЛЬЩА РОБИТЬ „ПОЛЬСЬКУ-УКРАЇНСЬКУ УТОДУ" В ГАЛИЧИНІ.

(Від власного кореспондента).

Як я вже доносив, Польща, боячися, що незадовго може прийти на чергу міжнародньої політики справа усунення польської окупації з української Галичини, старається викликати серед держав антанти вражіннє, що вона сама погодиться з українським народом Галичини.

Розуміється, ані один український політичний діяч, ані одна українська політична партія не годяться і ніколи не згодяться на те, щоби українська Галичина остала під польським ярмом.

Польське правительство се знає і тому видумало дивний спосіб, як знайти Українців для „польсько-української угоди".

Недавно повітові команди польської державної поліції розіслали до своїх станиць такий наказ:

„Станиці предложать до 7 днів спис духовенства й учительства української зглядно руської народности з докладним поданнем місцевости, в якій ті особи сповняють свої функції чи мешкають. В списі треба подати політичну орієнтацію кождого, партійн приналежність та инші характеристичні риси з узглядненнєм ступня льояльности супроти держави, матеріяльного стану, числа членів родини, як також, в якій мірі та особа була би схильна навязати угодові зносини. Справу треба полагодити як дуже важну й пильну. Тому поручаю висше подані дані як найточнійше розслідити".

Як бачимо з сього наказу, польська державна поліція дістала від польського правительства наказ розшукати між українським духовенством та учительством людий, з яких можна би було зробити „угодову партію". З того, що державна поліція хоче знати про матеріяльний стан і число членів родини окремих осіб, ясно видно, що польське правительство числить на те, що бідні, обтяжені численною родиною **далися би підкупити.**

Розуміється, що заходи польського правительства марні. Навіть польська державна поліція не поможе, а підкупство також ні: між Українцями не знайдеться ніхто, хто поважився би стати зрадником рідного краю й народу й помагав його закріпостити в польське ярмо.

Мабуть знаючи се, польські власти радять собі також инакше: **підписують українську інтелігенцію на заявах, в яких говориться, що підписані бажають, щоби українська Галичина стала частю Польщі,** — очевидно на те, щоб такі заяви, нібито української інтеліґенції, польське правительство предложило державам антанти.

Чи ся брехня поможе що Польщі, треба сумніватися.

* * *

Рівночасно з сим пошукуванням за „угодовими елементами" почалися в краю нові переслідування Українців.

Я вже писав про те, що польське правительство хоче всіх урядовців української народности взяти до військової служби в польській армії, кажучи, що вони є урядовці польської держави і тим самим громадяни польської держави, отже є обовязані до військової служби.

В останніх тижнях польські повітові власти почали **розвязувати повітові Українські Горожанські Комітети.**

Сі комітети є повітовими відділами **Українського Горожанського Комітету у Львові,** який займається несеннем помочи для жертв польської окупації. Польські власти зажадали, щоб Український Горожанський Комітет перемінився в **товариство на статутах.** Одначе статутів ґенеральний делеґат польського правительства у Львові не затверджує, а тимчасом повітові власти розвязують повітові Українські Горожанські Комітети.

Я вже писав, що на Волині, Холмщині й Підляшу польські власти заборонили виставляти навіть **вивіски** українською мовою. Всюди мусить панувати польська мова, до якої може бути доданий хиба переклад українською мовою.

Тепер те саме починає діятися в Галичині.

Дня 29. липня, пів до пятої години рано, міська огнева сторожа на приказ маґістрату міста **познимала з дому „Просвіти" у Львові всі українські вивіски.** Виходить, що українські вивіски є заборонені.

Може бути, що польські власти думають тими ріжними новими переслідуваннями показати свою силу і примусити українське громадянство до угодової акції.

Одначе вони дуже помиляються. З Поляками український нарід Галичини може зробити тільки одну угоду: Польська окупація уступається з української Галичини. Галичина орґанізується як незалежна держава, в якій українська більшість забезпечить польській меншости національні права.

І чи Поляки хотять чи ні, а український нарід таки стане господарем Галицької землі.

Гайдельберґ, 13. серпня 1921.

Д-р Михайло Лозинський.

УКАПІСТИ.

В завзятій чотирьохлітній боротьбі Українців з московськими більшовиками на Вкраїні, поміж українським громадянством появлялися люди, а то й гуртки, які приймаючи соціяльну програму московських комунїстів, вважали за можливе мирно закінчити українсько-московську війну і збудувати українську державу при московсько-більшевицькому режімі. До людей таких належали з визначних сучасних комуністичних діячів на Вкраїні хочби Гринько, теперішний народній комісар освіти, Василь Шахрай, ідеальоґ укапістів (української комуністичної партії), Полозов, Шумський і инші, а з гуртків, так це ліві соціялісти-революціонери і пізніше в 1919 році їхнє оддилившеся ліве крило, прозване од партійного органу „Боротьба" „боротьбістами", і накінець з приходом більшевиків на Україну зімою 1919/20 року перелицьована з бувших укр. соц.-демократів-незалежників укр. комуністична партія, прозвана коротко „укапістами". Не згадую вже закордонних груп принявших соціяльну програму московських комуністів, бо не користуються вони ніяким впливом на Вкраїні. Всі ці згадані вище люди і ґрупи думали, що ставши на комуністичну плятформу, можна буде закінчити убійчу горожанську війну на Вкраїні і заощадженими силами збудувати укр. державу.

З повищих гуртків найбільшого впливу почали були набірати з початком минулого 1920 року, боротьбісти, ліве крило лівих соціялістів революціонерів, скуплених около свойого партійного органу „Баратьба" у Києві, а принявших комуністичну плятформу ще весною 1919 року. Велика симпатия, яку здобула була до себе на Вкраїні минулого року ця справді укр партія, затрівожила „партію комуністів більшевиків України" і вони вжили „мирних" заходів, щоб боротьбісти зіллялися з К. П. Б. У. (Комуністична партія большевиків України). Потребу такого зілляття доказували більшевики шкідливістю істнування на Україні двох комуністичних партій, що до боротьбістів прималося богато укр. контрреволюціонерів, самостійників і бандитів і т. д., і що зілляття з К. П. Б. У. прочистить їх від пропхавшихся туди некомуністичних елементів, і тим самим „скріпить" революцію на Вкраїні. Маси партії боротьбістів були против такого зілляття, стоячи за самостійність партії, як суто вкраїнської, але привідці в роді Полозева, Шумського і иньших на весняному зїзді 1920 року в Харкові при помочі „власть імущих" добилися, що партія боротьбістів як самостійна група зліквідувалася і влилася в К. П. Б. У. Хосен з цього вийшов такий, що маси боротьбістів в К. П. Б. У. не пішли, залишившись безпартійними, а більшевики позбулися на Вкраїні гірзного конкурента, бо пішли до них верхи партії боротьбістів і то не всі. А ті, що пішли скоро росплилися в зрусифікованій масі К. П. Б. У.

Після покійників боротьбістів ролю представника і оборонця укр. пролетара взяла на себе „укр. комуністична партія", прозвана „укапістами". Як я вже казав, були це укр. соціялдемократи незалежники з привідцями своїми як Мазуренко, Яворський і иньші. Ідеольогом їх був Вас. Шахрай, що виложив свої політично-соціяльні погляди в двох, доволі дотепних брошурах: „До хвилі" написана з тов. Мазлохом і „Революція на Вкраїні" під псевдонімом Скоровстанського. Як зазначив сам автор, в поглядах своїх цілковито спірався на плятформу Р. К. П. (російської комуністичної партії) з домаганням утворення укр. самостійної радянської республики. Себеж автор назвав комуністою-самостійником. Обидві згадані брошури переповнені полемікою против К. П. Б. У., яка буцім то в теорії не має нічого против самостійної України (яко абстрактної формули), аби була вона тільки радянською, а на ділі провадить тут строго московський централізм, провокуючи тим тільки — на гадку автора — революцію на Вкраїні. Звичайно, що відношення його до Ц. Ради, Директорії і У. Н. Р., як, на його думку, правлінь буржуазних, є вороже. Суперечність його поглядів хоча й комуністичних з К. П. Б. У. не дозволила йому жити на Вкраїні леґально і він скитався. В травню місяци ц. р. по приватним звісткам, арештували його більшевики в Бахмуті і розстріляли. Так мавби скінчити український „Ленін", що став духовим батьком укапістів.

Офіцільним органом партії укапістів був „Червоний Прапор", закритий ще минулого року за „вредной мислі направленіе". Дарма, що комуністи. Так само, як колись боротьбісти, стоять укапісти до сучасного радянського уряду на Вкраїні, складеного з самих К. П. Б. У., в опозиції, але коли з боротьбістами більшевики рахувалися і постаралися ліквідувати їх „без болю", то на них як „малосилих" мало звертають уваги, великодушно дозволяючи на їхнє істнування. Річ в тому, що коли боротьбістам вдавалося притягти до себе симпатії українського населення, то укапісти не мають ніякісінького впливу на Вкраїні. Дарма, що кидають в маси крайно ліві соціяльні кличі, маси не йдуть за ними. В партії боротьбістів укр. громадянство хотіло витворити єдину, можливу при даних порядках леґальну, свою, суто вкраїнську партію, хай буде й комуністичну, і при її помочі витиснути з України К. П. Б. У., як партію чисто московську. А зі своїми комуністами справиться вже легко. Та життя завело, бо К. П. Б. У. показалися хитрішими. Таким чином, навчені досвідом укр. маси відносяться байдуже до укапістів. Свідчить про це кілька членів укапістів (на всю Вкраїну не більше 300, як сміються більшевики) а на всеукр. партійному їхньому зїзді, що одбувся з початком січня ц. р. в Харкові, приїхало делегатів не більше — двайцяти. Поганий характер партійного елементу, брак визначних привідців і репресії зі сторони К. П. Б. У. до кінця добивають укапістів. Байдужність до них укр. народніх мас, лишає їх фактичної сили, тому ні один укапіст не займає якоїсь одповідальної посади. В склад московського Інтернаціоналу їх не прийняли, мотивуючи, що на Вкраїні є одна комуністична партія — К. П. Б. У. Боротьбісти, що куди були дущі за укапістів, зуміли захватить для себе в Совнаркомі (Совіт народніх комісарів) одно тільки місце, та й то по свойому сучасному адміністративному характерові не дуже важне (народній комісар освіти — Гринько). Вся робота укапістів, як це сказав на 5 всеукр. зїзді рад в лютому місяци ц. р. в Харкові один з привідців К. П. Б. У. (здається Мануїльський), зводиться до безсилої голословної критики К. П. Б. У., — а треба додати, — і регабілітації своєї комуністичної чистоти од укр. „контрреволюції" і „бандитів" перед К. П. Б. У. На цьому зїзді, на поверх 1000 делеґатів, знайшлося не більше як 5 прихильників, що голосували за резолюцією укапістів. Дарма, що їхній представник всіми силами одхрещувався од якої-небудь спільности, навіть в думках, з укр. контрреволюцією, та дрібнобуржуазними „неовробластниками", дарма, що заперечував які-небудь звязки своєї партії з „виклятим" Винниченком (анатему на Винниченка кинув зїзд по короткій а гарячій промові одного Галичанина Левицького на тему укр. контрреволюції), а для кращого очищення з цього закиду, заявив, що укапісти хлопотатимуть перед екзекутивою московського Інтернаціоналу о дозвіл на вислання свойого представника за кордон для ідейної боротьби зі зрадником Винниченком і всею укр. контрреволюцією. Все таки більшевики й далі вважають їх за „нечистих" комуністів. Правда, на днях ґазети сповістили, що укапісти за дозволом московського Інтернаціоналу вислали Мазуренка для такої почесної роботи, але на крок цей треба дивитися як на „екзамен" укапістів перед московськими і харківськими товаришами, що мовляв і вони є „вольні" од укр. контрреволюційних спокус.

Як би не дивитися на укапістів, а їхня діяльність доказує дві нехибні правди на Вкраїні, а саме, хоть укапісти і називають себе щирими українськими комуністами і в національній справі домагаються того, що і всі Українці — самостійної України, поводження в широких укр. масах вони немають тому, що ідея комунізму є чужа на Вел. Вкраїні і нерозлучно звязана з московським насильством. В голові укр. пролетара назва „комуніст" негайно викликає за собою назву „Москаль". Факт цей помітить кожен, хто хоч трохи побував тепер на Вел. Вкраїні. А тому всякі зусилля укр. комуністів на Вел. Вкраїні прищепити ідею комунізму укр. пролетарським масам, як щось їм питоме, рідне, вкраїнське, є даремною працею. Вони не вдається. Доказує це хочаби смішно мала кількість членів укр. комуністичної партії (300), причому число це не збільшується, а зменшується. Це булаб одна правда.

Другою правдою буде вже „щирість" комуністичної партії більшевиків України, партії, що зараз стоїть при владі на Вел. Вкраїні, в тому, що вона є вкраїнською, та захищає інтереси укр. пролетара. Партія, прозвана коротко К. П. Б. У. має спільного з Україною стільки, що вовк з бараном. Безпощадно грабить Україну з її природних багацтв та вивозить в Москву — ось в чому лежить „українство" К. П. Б. У. Для сміху хіба причепила вона собі назву „українська". Правда, були часи (1917—1918 рр.), коли вона довго „надумувалася, чи признати Україну, чи ні, чи мовляв, нема України, а є тільки „Южная Россія", бо Украйна, це видумка Грушевського, Шулухіна і иньших укр. інтеліґентів-фантастів. Так думали серйозно в 1917—18 рр. її верховоди: Раковський, Мануїльський, Петрівський, Шубін і ин. їм подібні. Доказів на це багато, хочаби московські „Вісти" за ці роки. Правда, під впливом всесильного життя, всі вони зараз поробилися „Українцями", щось таке, як би захотів хто з вовка зробить вівчарського собаку. Як його не тресуй, а вовк останеться вовком і всетаки барана зїсть — а Раковський (румунський жидок), чи Мануїльський (Москаль), чи Петрівський (малоросс) всетаки останутся льокаями Москви. Як Україну грабували так грабять й тепер. Перемінилися тільки люди, і способи їхнього грабіжу. Бо колиб К. П. Б. У. була справді партією українською, чогоб тоді її воювати з укапістами? Вониж такі комуністи як К. П. Б. У. а навіть ліпші, бо хотять Україні більшої волі і усунення нахабного московського централізму з неї. От тут то і виходе шило з мішка, бо К. П. Б. У. є партія цілком не українська, а погано перелицьована філія Р. К. П. (російської комуністичної партії). Верховоди її, це якісь чужинецькі зайди, про яких на Великій Вкраїні ніколи нічого не чули, а маса партії рекрутується з того обрусілого елементу, що помагав колись, при цареві, давати укр. культурно-національне життя. Тому в К. П. Б. У. знайдете тепер багато запілих україножерів, що терпіти не можуть укр. мови, бо вона для них „петлюрівщина", „бандитська" і т. д. Не дурно на 5 всеукр. зїзді рад в Харкові, що одбувся при кінці місяця лютого ц. р., коли поміж докладами народніх комісарів про свою діяльність, комісар народньої освіти Гринько, почав свій доклад по вкраїнському, делеґацька заля заревіла: „Не панімаем! Ґоворі по русскі!" Он який елемент кермує укр. справами. Вийшов малий скандал, але скільки зараз таких фактів насильства над укр. словом і то в укр. державі по всій Україні? Дарма вовчої натури ніщо не скриє.

З всього цього ясно як божий день, що по перше, ідея комунізму на Вел. Вкраїні є укр. пролетарським масам чужа, а по друге, що пануюча зараз там партія К. П. Б. У. є партія чисто московська, бо в противному разі не переслідувалаб укапістів, що далеко більше мають прав на заступника пролетарських мас на Вкраїні як К. П. Б. У. Тому ніхто з укр. діячів, будь він архи-комуніст, не вживеся зараз на Вел. Україні, чи буде це „чесний з собою" Винниченко, що спробувавши більшевицької правди, одвернувся, чи сідоглавий „з прекрасного далека" ессерствуючий Грушевський, що збирається повторити досвід Винниченка, всі вони, коли не захотять вбратися в шори Москви, підуть з України без нічого. Бо „єдина неділима Россія" не загинула, а істнує далі в Р. С. Ф. С. Р. (росшіфрований пероглі! цей — російська соціялістична федеративна совітська республика). Додам, що „соціялістичного" і „федеративного" в ні стільки, що сліду з торішнього снігу, хіба паперові наліпки на деяких, окупованих нею краях як „Україна", „Кубань", „Грузія", Арменія", — а все во славу Москви і московського соціялізму.

Довге Калуське, 10. серпня 1921.

В. Білинський.

МОЖЕ ХТО СПРОМОЖЕСЯ ПОМОГТИ.

Володимир Лаврівський, син звісного віцемаршалка галицького Сойму, один з перших піонірів народнього відродження в Галичині, член-основатель Сокола-Батька у Львові, лежить спаралїжований у Львові при ул. Вроновській ч. 8. і примирає буквально з голоду. Може би хтось з американських земляків занявся збіркою для нього і посилав йому місячно 2—3 доляри. Коли хто хоче зложити одноразову лепту, може її прислати до American-Ukrainian Exchange, 30 E. 7th St. New York City, а звідси вишлеться її разом з иншими фондами до Львова. —13

ДОПИСІ

ВАНДЕРҐРІФТ, ПА.

Маленька, але важненька громада.

У нашій місцевости є маленька горстка Українців — усього яких 20 родин. Маємо ми тут відділ У. Н. Союза, а в нім 16 членів. Маємо також свою власну церковцю, до котрої раз на місяць приїздить угроруський священик. Ми воліли би мати в себе священика галицького, але се є неможливе, бо галицьким священикам тут не подорозі: нема доброго комунікаційного получення.

Коли ми почули поклик до оборони свого рідного краю, то постановили зараз зійтися в тій справі на наради. На день 21. серпня б. р. ми скликали збори, які відбулися в домі п. Антона Гайдука. Перше слово на тих зборах забрав п. Онуфрій Курочка. Він представив присутним пекучу справу української державної позички в ціли визволення Східної Галичини з рук ляцьких наїзників.

Один з присутних, невірний Тома, вчіпився „високої" політики як сліпий плота, але щирі патріоти на него не зважали і зложили готівкою та декларували на галицьку позичку 65 долярів. Тих 65 долярів вислано опісля на руки нашого представництва у Вашінґтоні, а крім того 14 долярів вислано до Чехо-Словаччини (докладний звіт проголоситься пізнійше).

Ми знаємо, що всі зібрані нами гроші підуть для тих воїнів, котрі стоять під синьо-жовтим прапором на чужій землі і чекають догідної хвилі, щоби вдарити на Ляха та прогнати його з нашої прадідної землиці. Тим нашим воякам-героям ми мусимо охотно і щиро помагати; мусимо громовим голосом заспівати величний боєвий гимн: „У бій, у бій, у бій за світлий прапор Твій, Нене Україно!"

Хоч у нас було велике безробіттє, то помимо того наші громадяни сповнили свій народний обовязок і зложили на народний престол те, що було в їх силі. Честь щирим Українцям у Вандерґріфт! Нехай Вам, дорогі Браття, Бог дає здоровлє і силу до праці, щоби Ви повернули щасливо на свою рідну землю і в українськім городі Львові заспівали враз з нашим президентом Петрушевичем „Вже воскресла Україна!"

А польська грабіжна шляхта на варшавськім ринку нехай собі грає „Здехла Польска" на катеринку.

Український козак.

АРНОЛД, ПА.

Провокатори.

Читаючи українські часописи, чоловік набирає такого враження, що ґейби конець світа мав бути, бо по численних громадах аж роїться від ріжнородних провокаторів.

Коли з краю приходять самі чорні вісти про знущання Поляків над безборонними Українцями, то дехто з Українців в Америці відважиться написати погрозу в сторону Поляків і обіцює пімстити кривди українського народу, як би лише до тої пімсти мав якунебудь нагоду. Така пімста з боку жорстоко гноблених Українців є зовсім оправдана, але редактор „Народної Волі" зараз „критикує" тих відгрожуючихся Українців і каже, що то є некультурно обіцяти пімсту за свої кривди. По думці редактора „Народної Волі" Поляки, котрі обманули алїянтів і витуманили від них Галєрчиків нібито на винищення большевизму між Українцями у Східній Галичині (хоч там ніяких большевиків не було), є культурні; а Українці, котрі хотять прогнати лютого ворога зі своєї землі, є некультурні. Редактор „Народної Волі" є противний усякій обороні Галичини, бо каже — протестами і нотами не виженеться Поляків з Галичини; а виганяти їх відтам силою — то некультурно.

А в мене думка инша. От я походжу з Лемківщини, з українського села (або — як Лемки кажуть — „руського"), де нема ані одного Поляка, але є ліси і землі польських панів. Колиб я був тепер у своїм рідним селі і побачив там якогонебудь польського зайду-кольоніста, то я би його десять разів палив, бо з завойовниками все так поступається.

По моїй гадці некультурно є ширити деморалізацію межи народом, як се робить постійно „Народна Воля". Хто з Українців не взявся би за якенебудь народне діло, то се зараз „Народній Волі" не понутру — їй се не подобається. Вона все клепче, що наша запомогова акція на ратунок старого краю є непотрібна, що то всьо надармо, що то лише марнованнє гроша. Наші жертволюбиві люди дуже добре знають, що за свої грошеві жертви волі народови Галичини не вкуплять, але проте кождий свідомий Українець дає з охотою свій народний податок, бо представляє собі, що там у старім краю його брат своє життє жертвував. Він, як ішов битися за волю свого народу, то не знав, чи верне домів живий, чи калікою, чи може й зовсім не вернеться. Що значить наша жертва в кваті кількох центів чи долярів у порівнанню з жертвою крови і життя? Там, у старім краю наші люди тратили і тратять усе своє майно, своє здоровлє і життє, а ми тут стратимо лише злищних пару долярів, через котрі ніхто з нас не збідніє і по жебрах не піде. Ох, як би ми так хотіли оцінити як слід усі жертви наших старокраєвих братів, то й наша жертвенність в Америці була би инакша!...

Хочу я тут пригадати „Народній Волі" одну її „культурну" роботу, яка мала місце кілька років тому назад. Коли У. Н. Союз перепроваджував свою реформу, то „Народна Воля" відбила від нього 14.000 членів. Вона свідомо туманила легковірних людий, що американський закон такої реформи не вимагає, а бажають собі її лише „нелюдяні" урядники У. Н. Союза. А яку користь мала „Народна Воля" з такої „культурної" роботи? Коли У. Р. Союз під напором американських властий мусів перепровадити реформу у себе, то урядники того Союза не мали відваги сказати своїм членам простої правди, але крутили ними як швець шкірою і водили їх за собою як собак за кісткою. Вони казали і писали, що котрі члени хотять, то можуть платити від літ, а котрі не хотять, то нехай платять розмет. Але той розмет був такий, що члени виріклися всього, бо мусіли платити великі суми.

Отже така робота називається в „Народної Волі" роботою культурною. Але богато людий пізналися на брехнях і крутійствах „культурних" головачів від Укр. Робітничого Союза і його органу „Народної Волі" тай почали каятись. Декотрі з них вернулися назад до своєї старої організації, У. Н. Союза, а декотрі, хоч хотіли вернутися, не могли, бо були вже застарі. Не по однім такім, викиданім „культурними" панками нещасливцеви осталася нині бідна вдова і дрібні сироти без средств до життя. За се своє сирітство і гірку долю нехай вони подякують тепер тим людям, котрі збаламутили й обдурили їх легкодушного батька.

Г. Волошинович.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє, що триквартальний мітінґ відбудеться в гали церковній при Гудсон евені в четвер 15. вересня, точно о годині 7.30 вечером. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Кождий член має явитися на означений час. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — І. Паснак, предс.; К. Шевчук, секр.

РОБІТНИЧІ ШКОЛИ В АМЕРИЦІ.

Від кількох літ серед американського робітництва помічається живий освітній рух, не широкий ще і не бистрий, та наглядно міцніючий з року на рік і з усякими основами будучого розвою і поширення. За послідних два-три роки він дав себе знати, між иншим, цілим рядом окремих робітничих шкіл і колєгій, що з одного боку мають задовольнити свої культурні потреби загалу робітництва, а з другого достарчити американському робітничому рухови вишколених провідників.

З тими двома цілями на приміті повставали робітничі школи то в однім то в другім американськім місті, відповідно до місцевих потреб і независимо одна від другої. Щойно сего року зроблено спробу обєднання й уведення певної системи в те робітниче шкільництво, в першій лінії порозуміння і взаїмної помочі поміж окремими школами.

З тою цілю весною сего року нюйорським „Бюром для Соціяльних Дослідів" було скликано конференцію провідників освітного руху і представників шкіл, і на тій конференції зорґанізовано яко центральну інституцію „Робітниче Просвітне Бюро в Америці" під проводом Джеймса Г. Морера, президента Пенсильванійської Федерації Праці.

На тій же конференції Пенсильванійська Федерація Праці предложила доклад про дотеперішний стан робітничих шкіл у Злучених Державах. Доклад опирається на відповідях на квестіонар, що був розісланий до всіх шкіл. Вибираємо з нього деякі дані.

Хоч робітниче шкільництво в Америці не може й рівнятися з постановкою робітничих шкіл в Анґлії, скандинавських краях або Німеччині, але початки вже зроблені. В докладі нечислено 24 робітничих освітних інституцій: три в Ню Йорку і по одній — в Бостоні (Масс.); Філядельфії, Пітсбурґу, Алентавн, Бетлеґем, Гарісбурґ, Ленкестер, Пен-Арґіл, Потсвіл, Редінґ (Па.); Балтімор (Мд.); Вашінґтон (Д. К.); Клівленд (О.); Дітройт, (Міш.); Шікаґо (Ілл.); Рочестер, Амгерст (Н. Й.); Ст. Пол, Мінеаполіс, Дулут (Мінн.) і Сієтл (Ваш.).

З трома виїмками всі ті школи засновано щойно на протязі послідних двох літ. До 1918 року було їх тільки три: одна зорґанізована соціялістичними й радикальними ґрупами в Ню Йорку, одна кравецькою юнією і одна жіночою юнійною лігою. Всі новійші школи зорґанізовані і під контролею робітничих юній: центральних, льокальних, інтернаціональних, або стейтових федерацій. На ділі юнійна контроля майже не виконується і провід спочиває в руках окремих енерґічних орґанізаторів. Юнії дають лише фірму і фонди на удержанне школи. Тільки одна школа удержується з оплат учеників, а робітнича колєґія в Сієтл зі збірок і індивідуальних пожертвовань. На питанне в квестіонари вісім шкіл відповіло, що не мають грошевих клопотів; прочі більше чи меньше борються з фінансовими перешкодами.

В пятнайцяти містах навчанне відбувалося в робітничих „галях", в семи в публичних школах. Окрім двох всі школи волять і доручають науку в своїх робітничих льокалях, так як робітники звикли туди ходити і в себе дома почуваються свобіднійше.

В 23 робітничих школах, що подали статистику своїх учнів, вчилося в минулому році 4.670 робітників. В усіх, за виїмком одної, в порівнанню з попереднім роком число учеників зросло. Не всі приходили правильно на кожну лекцію, та взагалі процент правильности був не меньший як у публичних школах.

Студентами були, звичайно, лише робітники, — найбільше мущини робітники. Коли відчислити одну школу виключно для женщин робітниць, то в прочих їх процент дуже маленький. Пять шкіл допускали лише юнійних робітників, прочих девятнайцять не робили ріжниці між юнійними і не-юнійними. Фактично мало не всі студенти були членами юній. В усіх 24 школах учило 78 учителів, та лише пять їх діставало за свою роботу повну плату; прочі рівночасно вчили в публичних школах і університетах, або діставали винагороду за иншу роботу в робітничих орґанізаціях.

Научні курси в тих робітничих освітних інституціях були дуже ріжнородні. Відповіди на згаданий квестіонар подають такі назви курсів: анґлійска мова (в 12 школах), література (в 6 школах), економія (в 9), політична наука (в 4), робітничі закони (в 4), біжучі робітничі проблєми (в 2), демократична контроля індустрії (в 2), математика (в 2), соціольоґія (в 3), публичні промови (в 9), історія робітничого руху (в 10), ґімнастика (в 5), індустріяльні проблєми (в 1), музика (в 2), страйки і бойкоти (в 1), юнійна орґанізація (в 2), індустріяльний юніонізм (в 1), кооперація (в 2), історія цивілізації (в 3), психольоґія (в 2), здоровлє (в 2), плянове читаннє (в 2) огляд індустріяльного поступу (в 7), соціялізм (в 3), соціяльна етика (в 1). Се тільки назви курсів і розуміється, що тасама наука могла бути предметом навчання під ріжними назвами. Курси тривали 8 до 25 тижнів кождий.

Усі ті робітничі просвітні інституції подають яко свою головну ціль „поширенне освіти серед загалу робітництва". Окрім того шіснайцять шкіл має на увазі „вишколеннє юнійних провідників", три „пропаґанду", а одна „конструктивну соціяльну революцію".

На питанне про свої будучі пляни 19 шкіл відповіло, що ніяких змін не думають покищо вводити, лише розвиватись і розширюватись далі в тімсамім напрямі. Одна задумує заснувати бюро для научних дослідів. Щодо дотеперішних результатів то моральний успіх взагалі добрий, а про практичні результати по році чи двох ще завчасно говорити.

Секретар одної освітної орґанізації, між иншим, пише: „Ми закликали лише робітників роджених в Америці, тих, що говорять по анґлійськи, хоч і розуміємо, що їх тяжше стягнути до науки. Але щодо робітничої справи і конструктивних робітничих змагань то вони потребують більш освідомлення ніж чужинці, і з другого боку, коли їх освідомити і вишколити, вони представлятимуть більшу силу в руху".

Инший дає такі практичні ради для просвітних діячів: Почипай з малого і працюй помалу, а певно. Здобудь собі довіре рядового робітництва і провідників. Постарайся о добру управу в школі і таких учителів, що вміють розбудити охоту до науки. Починай вчити з таких предметів, яких хосен кождому очевидний.

В. БІЛИНСЬКИЙ.

З СУЧАСНОГО ЖИТТЯ НА ЛІВОБЕРЕЖЖЮ.

(Докінченнє).

Не від річи буде, бодай коротко згадати і про освітній стан Лівобережжа. Говорити про це фактами, буде доволі трудно тому, що в Наркомосі (Народньому Комісаріяті Освіти) самі не нають сучасного освітнього уровня всієї України а значить і Лівобережжа і в тій цілі постановлено було Наркомосом скликати на половину червня в Харкові зїзд робітників освіти всієї України, де-б зясовано сучасне та намічено пляни на майбутнє. Зараз при нечувано кровавому тер0рі большевиків на Вкраїні, можливою є тільки невинна культурна робота по школах всіляких типів. По инших культурних орґанізаціях як просвітах, клюабх робота доволі важка через пильну контролю повіпросвітів, які чіпаються за всяку дурницю, вбачаючи в ій самостійність, петлюровщину, шовінізм, антисемітизм і таке инше. Ізза таких причин богато старих Просвіт позачинювано особливо на Полтавщині, а на їх місци одчинили большевики Червоні Просвіти з комуністичною підкладкою, а що вони не стрічають симпатії у населення, то вмирають природньою смертю. Взагалі треба сказати, що большевики як усюди так і на освітньому поли сиплють незвичайною обільністю найріжнороднійших плянів та проектів (пр. проекти про народні університети на селі, боротьба з неграмотністю, реформи середніх шкіл на трудові, продуктивність яких зараз нища за ранішу сільську школу), гарних на папери на це тільки, щоб буквально нічого з цього не проводилось в життю. Коли на Лівобережжю не завмерла ще культурна праця, так це тільки завдяки особистим заходам укр. громадянства, що власними силами і коштами стремить як небудь продовжувати культурну роботу. Найзначнійша вона в школі, де зараз ціла праця ведеться під гаслом можливо більшої кількости українізації шкіл і обернення їх в розсадників укр. національної свідомости поміж дітворою та юнацтвом.

В результаті на Полтавщині українізовано всі школи по селах, в самій Полтаві біля 50%, а по повітових містах около 70%. На Чернигівщині та Катеринославщині справа з українізацією шкіл мається дещо гірше; по селах укр. шкіл біля 70%, по містах 35%—40%; а вже Харківська ґубернія плентається в хвості останнього. В повітах західніх як сумському, лебединському, ахтирському, та північних як вовчанський і купянський школи по селах зукраїнізовано на загал біля 40—50%, зате східні повіти, як змійовський Ізюмський, старобільський, а далі з Катеринославської ґубернії повіт бахмутський й зараз уявляють з себе тверде кубло денаціялізаторської роботи по школах, в яких українські діти виховуються на ренеґатів своєї батьківщини. В названих чотирох повітових містечках нема ні одної української школи і ні в одній там середній школі російській, не викладається укр. мова як предмет навчання і то мимо большевицького декрету про обовязкове ведення в російській школі укб. мови, яко предмету навчання. Правда, в останній час і тут завязалась на поли шкільництва по селах завзята боротьба з русифікацією, вислідом якої біля 20% сільських шкіл українізовано. Зважившi одначе незвичайно велику вагу Донецького кряжу для всієї України, стане зрозумілим обовязок широкого укр. громадянства, та саме за всяку ціну одзискати цю національно занедбану часть укр. землі і культурно звязати її з українськими духовими центрами. Бо культурне відродження Донецького кряжу буде черговим етапом по дорозі тіснішої економічної його злуки з всією Україною. Тоді Москва не стане вважати його своїм вугляним жерелом та розмальовувати його серцем своєї промисловости, цілком зависимим од неї самої.

Наприкінці не від річи буде згадати про продуктивність шкільної роботи при сучасних большевицьких обставинах. Є вона мінімальна. Причиною цьому, це брак всяких елементарних засобів до шкільної праці. Ні книжок, ні ґеографічних карт, ні ґльобів, ні ніяких засобів при природознавстві, ні ніяких фізико-хемічних приладів, ба навіть папір, олівець й перо з чорнилом зараз як по всій Україні так й на Лівобережжю належать до предметів, цінить які треба на вагу золота. Великою перепоною в шкільній науці є теж брак топлива, через що минулої зими більшість шкіл на Лівобережжу була зачинена. Богато теж шкіл занято під військові постої і військові інституції.

А понад усім тим хаотичним, анархічно-руїнним життям Лівобережжя неначе дух Божий на початку світа уноситься „Всеукраїнська Чрезвичайна Комісія по орбі з бандитизмом і контрреволюцією" з Особним відділом до помочі. Опріч цього всюди по залізничних станціях є т. зв. О. Р. Т. Ч. К. розшифрована „Областная російская транспортная чрезвичайная комісія", птичка просто таки московського кодал, цілю, якої є обовязки стайної поліції сполучені з жандармською роботою по зелізницях. На ділі чекісти займаються простісіньким грабіжництвом, немилосердно оббираючи з майна всіх без виїмку пасажирів, що покажуться їм чим небудь не до вподоби. Кромі цих кербеpів совітської влади є ще т. зв. „угаговний розиск" шпигунська комуністична установа і „Політбюро" (оплітичне бюро), що висказується про благонадійність мешканців, та видає на провінції дозвіл на проїзд потягами. Екзекуцією рішень всіх вище згаданих комуністичних установ займаються: міліція і ріжні звичайні і надзвичайні „карательні" відділи, все складені з чужинців як Латишів, Калмиків, Китайців, Сибіряків, Москалів і Дончаків, але тільки ніколи з Українців. Як заразні бакцилі обсипали ці ріжні шпигунсько-жандармські комуністичні установи цілу Україну і при помочи їх з нахабною силою штика тримають в нечуваної дикій, кровавій неволи много міліонні маси укр. народу а на ввесь світ цинічно горлають, що большевики тримаються волею українського народу, бо він увесь за ними, і що совітська влада є виразником волі мас України. Хто хоче наглядно переконатись про незрівнану брехливість комуністичних слів, хай приглянеться славному способові вибору до совітів на Вкраїні, а ясно побачить, що царському режімови далеко-далеко до большевицької „справедливости". Але після поговірки „нема зла якеб на добро не вийшло", большевики як по всій Україні так й на Лівобережжю роблять одно дуже гарне для укр. справи діло, а саме своїми божевільними репресіями та нечуваним здирством укр. працюючих мас чудово звуть всякі нитки бувшого спільного історичного пожиття України з Москвою, викривають як найкраще вовчий характер цеї останньої віднoсно першої і зайвий раз доказують найтемнійшому навіть хохлови з забитого сільського кутка України, що з „союзниками" все покінчено і зараз Україна може бути тільки самостійною. До цього ведуть сучасні невмолимі закони історії.

Львів, 20. липня 1921.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць серпень 1921.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ:

В. 3. Барна Микола.
В. 29. Гловацький Теодор, Яхван Мелянія.
В. 42. Пайончек Тома, Глатка Анна.
В. 62. Славач Іван, Прокіп Захарій.
В. 68. Мищишин Ілія.
В. 69. Якимчук Іван.
В. 70. Кирчівна Марія.
В. 72. Панас Іван.
В. 78. Вивюрський Йосиф.
В. 90. Баландович Анна, Комарницька Пелагія.
В. 91. Мельничук Теодор.
В. 95. Парубочин Іван.
В. 97. Шафран Анна.
В. 99. Цап Мафтей.
В. 106. Турко Анна.
В. 121. Сташко Теодор.
В. 139. Шляпак Іван, Саска Василь.
В. 165. Чайковський Іван, Боднар Михайло.
В. 181. Любинська Катерина.
В. 206. Паньків Іван.
В. 237. Бревусь Розалія.
В. 254. Марканич Павло.
В. 317. Петришин Катерина.
В. 323. Осінчук Григорій.
В. 355. Солоничний Федор, о. Гундяк Іван.
В. 373. Вапенська Катерина, Франдак Марія, Рібай Анастазія.
В. 381. Майчик Михайло.
В. 385. Зубрицький Антін, Зубрицька Текля, Козак Анна.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ:

В. 27. Зілінський Стах, Вовчук Михайло; Зелінський Антін.
В. 34. Чорний Теодор.
В. 36. Тадів Марія.
В. 41. Кац Параска, Завійський Тимко, Щербинський Франко.
В. 56. Фрей Прокіп, Чулка Єлисавета, Чулка Михайло.
В. 61. Кравс Григорій, Лехман Федор, Цаповик Іван.
В. 81. Багирич Франко.
В. 83. Федорович Михайло, Михальчук Митрофан.
В. 85. Костюк Микола, Гнатюк Михайло, Дмитрів Йосиф.
В. 90. Лошпин Олекса.
В. 94. Заверуха Володимир, Заверуха Софія.
В. 102. Войнаровський Йосиф.
В. 109. Стехуляк Іван.
В. 112. Войнаровська Павлина, Гарбай Олександра, Страп Анастазія.
В. 135. Оріховська Марта, Лазоришин Василь, Вишнавський Григорий, Оріховський Андрей.
В. 142. Фостовський Іван.
В. 144. Бучинський Василь.
В. 147. Кутянський Дмитро.
В. 150. Соколовський Михайло.
В. 155. Черепаняк Йосиф.
В. 158. Висоцький Яків.
В. 163. Потучко Іван.
В. 191. Станко Стефан.
В. 199. Бойко Василь.
В. 217. Білоголовський Теод., Мацькій Йосиф.
В. 219. Климців Дмитро.
В. 221. Савка Ілія.
В. 222. Москалюк Олекса.
В. 239. Вільшанський Стефан.
В. 247. Суська Анна.
В. 248. Шусин Теодор, Кобилянський Йосиф, Липка Стефан, Литвинчин Йосиф, Пушкар Стефан.
В. 250. Гладжак Антін.
В. 259. Митьо Юрій.
В. 296. Калиновський Теодор.
В. 300. Чапайська Марія.
В. 320. Дурдела Йосиф.
В. 332. Глушик Андрей.
В. 341. Мовчко Микола.
В. 355. Синявко Дмитро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 2. Вільчацький Ілія.
В. 9. Прощишин Андрей.
В. 19. Фрайчук Микола.
В. 20. Біловус Атаназій, Біловус Анастазія.
В. 29. Радко Теодор.
В. 45. Шпікула Константин.
В. 62. Кузан Олена, Кузан Микола.
В. 78. Лудик Марія.
В. 82. Шиляк Теодор.
В. 86. Бурда Марія.
В. 97. Шафран Іван.
В. 98. Кошельник Іван.
В. 126. Мельник Василь.
В. 157. Канюк Анастазія, Стрілецька Параска.
В. 162. Піціль Ева, Піціль Микола, Куриво Лука.
В. 165. Доротський Михайло, Доротський Йосиф, Гратушко Макарій.
В. 182. Зощак Михайло.
В. 187. Залужний Гнат.
В. 191. о. Ялечко Йосиф.
В. 200. Швед Михайло.
В. 223. Присташ Іван.
В. 262. Баволяк Анна.
В. 276. Бірців Гнат, Владичок Софр.
В. 324. Корсак Параня.
В. 347. Гурман Семен.
В. 371. Сапальський Стефан.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 5. Лиляк Василь.
В. 9. Погранична Зофія.
В. 24. Кушнір Михайло.
В. 27. Пастух Василь, Дудяк Антін, Шкіра Гілко, Бовщачук Юрій, Похамський Петро.
В. 34. Котик Антін, Дудяк Ілія, Кочанський Іван.
В. 44. Худяк Микола.
В. 45. Шиманський Григорій.
В. 53. Андрушко Антін, Гриб Мих.
В. 55. Монастирський Михайло, Корчинський Володимир.
В. 56. Яськів Василь.
В. 59. Дюк Павло.
В. 61. Пішик Михайло.
В. 63. Сінявський Яків, Костевич Гаврило.
В. 64. Дячишин Олекса.
В. 65. Драбик Семен.
В. 67. Шиманський Павло.
В. 70. Корчинський Яцкович Іван, Шур Тимко.
В. 74. Пасечка Григорій, Галька Теодор, Фурик Юрій, Дудяк Матвій, Шинкарок Прокіп, Тухтій Іван, Краєцький Михайло.
В. 76. Войцицький Стах, Домбровський Іван.
В. 81. Клепчик Іван.
В. 82. Мацідин Анна, Мацідин Мих.
В. 87. Хлавс Йосиф.
В. 91. Наняк Михайло, Галай Петро, Затварський Юрій.
В. 95. Ковальчук Семен, Моринюк Михайло, Зіґба Профир, Моринюк Юлія, Мацько Вас., Зіґба Катерина, Зіґба Юрій.
В. 96. Кметик Андрей, Пелепко Дм.
В. 100. Габля Стефан, Габля Анна.
В. 102. Миколюк Іван, Колода Іван.
В. 105. Солан Павел, Слободян Теодор.
В. 106. Фтомин Михайло, Стефанович Іван.
В. 108. Горечко Василь.
В. 109. Литвин Марія, Литвин Казимир, Лозовський Владислав.
В. 110. Вітвицький Мирон.
В. 118. Кушляк Стефан.
В. 121. Максимович Михайло, Максимович Євдоксія.
В. 130. Мимкота Петро, Дорож Матвій.
В. 132. Гальоц Іван.
В. 134. Маркусь Анна.
В. 141. Гурський Михайло.
В. 143. Хоиявка Петро, Васильців Йосиф, Якимів Іван.
В. 144. Жабська Марія, Кирич Анастазія, Лазорек Параска, Жабський Людвик.
В. 147. Кочірка Григорій, Шіпка Ст.
В. 151. Пивоварчук Анна.
В. 155. Гураль Теодор.
В. 156. Давид Микола.
В. 157. Гнатишак Василь, Онищук Петро.
В. 160. Чопик Теодозія, Савка-Паньківська Марія, Міщанський Стефан.
В. 162. Ткач Іван.
В. 164. Малічишин Микола, Вовк Данько, Пірко Ілія.
В. 166. Клим Марія, Галущак Марія, Клим Теодор, Галушка Михайло мол., Галушка Михайло стар.
В. 168. Стек Стефан.
В. 170. Нечесний Ефрем.
В. 171. Чабаранок Іван.
В. 174. Ничка Іван.
В. 179. Ревчак Стефан.
В. 182. Рева Ксеня, Капусцінський Кондрат, Кузьо Петро.
В. 194. Холодзінський Марійя.
В. 196. Мартинець Володимир, Бабінський Микола.
В. 201. Хемій Павло.
В. 206. Уштяк Филип.
В. 213. Пелех Михайло.
В. 214. Мазуркевич Петро.
В. 218. Предко Андрей, Максимчак Василь, Вашишин Михайло.
В. 220. Артим Іван.
В. 221. Вояковський Василь.
В. 223. Гришко Петро, Жолобка Лазор.
В. 232. Копель Василь.
В. 237. Лужецький Іван.
В. 239. Ревера Марія, Пацула Михайло, Бручковський Михайло.
В. 245. Канюка Семен.
В. 247. Горячий Стефан, Федецький Микола.
В. 248. Сиводяк Микола, Віцук Василь, Віщук Анастазія, Гевчук Василь.
В. 250. Мазурек Владислав.
В. 254. Маслюк Іван, Барник Гнат.
В. 258. Куриць Антін.
В. 259. Скородинський Михайло, Ламацький Йосиф.
В. 270. Лудок Іван, Федів Григорій.
В. 276. Уштан Григорій.
В. 282. Митар Григорій.
В. 295. Намачинський Тимко.
В. 296. Вісьвовський Йосиф.
В. 308. Чорний Григорій, Юдга Данило, Семанич Олекса.
В. 316. Качмар Іван.
В. 317. Ляльчук Іван.
В. 321. Яворський Іван.
В. 323. Бурдуцький Микита.
В. 326. Мацівовський Михайло.
В. 330. Суховий Василь.
В. 336. Потюк Василь, Тремблюк Іван, Матіщин Михайло, Заремба Михайло, Качмарик Онуфрий, Тарчанин Василь, Каплиш Олекса, Сьвідрик Петро.
В. 354. Ханас Йосиф.
В. 364. Лопушак Теодор, Лопушак Магдалена.
В. 367. Солдат Михайло.
В. 379. Білинський Юрко, Кухар Анна.
В. 381. Безупка Олекса.
В. 384. Маркусь Стефан, Мигаль Стефан, Чепель Денис.
В. 396. Гук Антін.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 27. Франчук Микола.
В. 41. Владичок Софрон.
В. 42. Шафран Іван.
В. 53. Жук В Іван.
В. 57. Вільчацький Ілія.
В. 83. Шолок Йосиф, Шолок Катер.
В. 87. Шиляк Теодор.
В. 105. Потопний Іван.
В. 107. Остаф Кузьма.
В. 128. Крупяник Онуфрий.
В. 161. Радко Теодор, Бірців Гнат
В. 164. Піціль Ева, Піціль Микола.
В. 175. Данилишин Теодор.
В. 212. Стрілецька Параска, Канюка Анастазія.
В. 213. Зощак Михайло.
В. 226. о. Ялечко Йосиф.
В. 248. Пушкар Стефан, Процишин Андрей, Шулин Теодор.
В. 259. Скроцька Ольга Марія.
В. 295. Даньків Михайло.
В. 323. Риндич Микола.
В. 324. Кошельник Іван.
В. 369. Залужний Гнат.
В. 380. Навасильчак Марія.
В. 400. Фікс Михайло.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 1. Глова Іван.
В. 48. Андрушко Афтаназій.
В. 51. Лаба Йосиф.
В. 63. Луковська Берта.
В. 85. Гець Марія.
В. 98. Демчко Семен.
В. 206. Бабій Нестор.
В. 336. Барабаш Антін.
В. 384. Козяк Йосиф.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

В місяци липни 1921 р. було в У. Н. С. повнолітних членів	11.944
В місяци серпни 1921 р. принято нових членів	39
В місяци серпни 1921 р. принято наново членів	61
В місяци серпни 1921 р. принято з переступними листами	34
В місяци серпни 1921 р. прийшло з інших клас посмертного	10
Разом	12.088
В місяци серпни 1921 р. суспендовано членів	174
В місяци серпни 1921 р. взяли переступні листи	30
В місяци серпни 1921 р. відійшло до інших клас посмертного	10
В місяци серпни 1921 р. померло	9
Разом	223
В місяци серпни 1921 р. У. Н. С. мав повнолітних членів	11.865

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В класі D за $100	5
В класі А на $250	270
В класі АА на $500	4.038
В класі В на $750	364
В класі С на $1000	7.067
В класі ВВ на $1500	112
В класі СС на $2000	9
Разом	11.865

ЗІСТАВЛЕННЄ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

за місяць серпень 1921.

З кінцем місяця липня 1921 р. було молодечих членів	4.772
В місяци серпни 1921 р. принято нових членів	76
В місяци серпни 1921 р. принято наново	137
В місяци серпни 1921 р. принято з переступними листами	6
Разом	4.991
В місяци серпни 1921 р. суспендовано	77
В місяци серпни 1921 р. відійшли з переступними листами	15
В місяци серпни 1921 р. померли	1
Разом	93
З кінцем місяця серпня 1921 р. У. Н. С. мав молодечих членів	4.898

Зіставленнє після кляс:

В місяци серпни 1921 р. молодеці члени є вписані до табелеви ч. І	4.898

Зіставленнє загальне:

В місяци серпни 1921 р. У. Н. С. числив повнолітних членів	11.865
В місяци серпни 1921 р. У. Н. С. числив молодечих членів	4.898
Разом	16.763

УВАГА,

котру каждий місцевий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць серпень 1921 року яко суспендовані або виключені за неплаченнє місячних вкладок чи з иньших причин згідно зі статутом організації, не можуть ані на далі бути членами У. Н. Союза, хиба що протягом сего місяця (вересня) до своїх відділів і виплатять цілкові, запалегльші всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця вересня 1921 р. то в жовтни 1921 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятє), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як каждий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяци серпни 1921 р. взяли переступні листи, а ще досі не зголосилися до якогось иньшого відділу у своїй місцевости, то повинні се зробити в місяци вересни 1921 р., бо на дальший місяць, т. є в жовтни 1921 р. будуть викреслені із з членів організації, а тоді вони можуть бути принятими до У. Н. Союза тільки на основі нових аплікацій (просьб о принятє).

С. Ядловський, гол. предс.
І. Каштанюк, гол. рек. секр.